

ETHISCHE INVESTERINGSCODE

VERSIE VAN 1 JANUARI 2019
(vervangt en vernietigt de vorige versies)

ethias

INHOUD

1.	INLEIDING	3
2.	VERBINTENISSEN	3
3.	PERIMETER VAN ONS ETHISCH BEHEER	3
4.	ANALYSE VAN DE DEKKING	4
5.	CRITERIA VAN ONS ETHISCH BEHEER	5
5.1	Aandelen en bedrijfsobligaties	5
5.1.1.	Nageleefde ethische principes	5
5.1.1.1.	Rechten van de mens en recht op arbeid	5
5.1.1.2.	Milieu	6
5.1.1.3.	Anticorruptie	7
5.1.1.4.	Bewapening	7
5.1.1.5.	Steenkool	7
5.1.1.6.	Tabak	8
5.2.	Overheidsobligaties	8
5.2.1.	Fiscaal voordelige landen	8
5.2.2.	Landen die de internationale normen in termen van principes van Rechten van de Mens, Rechten van de Werknemers en Milieuconventies het minst respecteren	8
6.	DESINVESTERINGSCRITERIA	9
	BIJLAGE BIJ DE ETHISCHE INVESTERINGSCODE ETHIAS NV	10
	Lijst van verboden directe investeringen	10
	Zwarte Lijst van Ondernemingen	10
	Zwarte Lijst van Landen enkel van toepassing op de overheidsobligaties	14

1. INLEIDING

De groep Ethias heeft altijd MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen) toegepast in al haar activiteiten. Voor Ethias is dit een beheertool die de onderneming toelaat haar activiteiten te positioneren in overeenstemming met haar waarden: menselijk, engagement, enthousiasme en klantentevredenheid. Haar MVO-aanpak stelt haar ook in staat om de vooruitgang op sociaal, maatschappelijk en ecologisch vlak te beoordelen.

In het belang van een betere wereld - die rechtvaardiger, ecologischer, billijker en solidairder is - positioneert Ethias zich als

- Vertrouwensvolle verzekeraar
- Duurzame onderneming
- Verantwoorde investeerder

Het niet-financieel verslag¹ geeft een gedetailleerd overzicht van de acties, ambities en resultaten van de MVO-strategie.

In die optiek hanteert de groep Ethias sinds meerdere jaren een strikte, ethische en transparante aanpak in het beheer van de financiële activa.

2. VERBINTENISSEN

De Directie Asset Management van Ethias nv verbindt zich ertoe om bij alle financiële beheerders het verbod te doen naleven om, in alle rechtstreekse beleggingen uitgevoerd voor eigen rekening of voor rekening van de groep, te investeren in overheidsobligaties van de landen vermeld in de bijgevoegde lijst van landen en in aandelen en bedrijfsobligaties vermeld in de bijgevoegde lijst van ondernemingen. Bovendien zullen alle tegenpartijen en bemiddelaars van de Directie Asset Management verzocht worden kennis te nemen van de volgende principes die deel uitmaken van deze Ethische Investeringscode.

De Ethische Investeringscode wordt jaarlijks geactualiseerd. De selectie van de effecten vermeld in de lijsten werd uitgevoerd en gevalideerd door het Ethisch Investeringscomité van Ethias. Dit Comité is samengesteld uit de CFO, de Head of Corporate Office, de verantwoordelijke en adjunct-verantwoordelijke van de werkgroep rond CSR (intern en transversaal comité), de financieel vertegenwoordiger binnen deze CSR-werkgroep en een jurist. Deze Ethische Investeringscode wordt vervolgens ter goedkeuring verstuurd naar het Directiecomité van Ethias nv en vervolgens naar het Ethisch Comité (nationaal intern orgaan, paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van het personeel en van de directie) voor onderzoek en advies.

Het Ethisch Investeringscomité beoogt de best practices op het vlak van ethiek en duurzame ontwikkeling, met een permanent leerengagement en de wil om het toepassingsdomein geleidelijk uit te breiden. Bewijs hiervan: de ecologische, sociale en governancecriteria (ESG) werden opgenomen om onze lijsten van verboden investeringen op te stellen. Bovendien wordt sinds 2017 steenkool uit onze investeringen geweerd want steenkool is de fossiele brandstof die het meest bijdraagt tot de opwarming van de aarde en vanaf 2019 bannen wij ook tabak en de productie van conventionele wapens.

3. PERIMETER VAN ONS ETHISCH BEHEER

De perimeter van ons ethisch beheer is van toepassing op de Ethias-groep alsook alle hiermee verbonden entiteiten, op welke wijze ook, voor zover deze entiteiten het financiële beheer van hun vermogen hebben toevertrouwd aan Ethias nv. Er wordt gepreciseerd dat de perimeter van ons ethisch beheer ook van toepassing is op de entiteiten die verbonden zijn via een gedelegeerd beheersmandaat in het kader van de directe investeringen.

De beleggingen in externe fondsen, die niet door Ethias nv worden beheerd, zijn niet onderworpen aan deze code (Ethias kan deze niet opleggen).

---

www.ethias.be/corp/content/dam/ethias-corporate/docs/rapports-annuels/nl/2018/Ethias_Niet_Financieel_Verslag_2017_NL%20.pdf

4. ANALYSE VAN DE DEKking

De tabel hieronder vermeldt per activacategorie of deze al dan niet opgenomen is in de perimeter van de criteria vermeld in dit document.

CATEGORIE	
I. Terreinen en gebouwen	Buiten de perimeter omwille van hun aard
II.1 Verbonden ondernemingen	Binnen perimeter: nageleefd in eerste lijn (niveau emittent/tegenpartij)
II.2 Overige ondernemingen met deelnemingsverhouding	Binnen perimeter: nageleefd in eerste lijn (niveau emittent/tegenpartij)
III.1 Aandelen, deelnemingen en andere niet-vastrentende effecten <ul style="list-style-type: none"> • Direct • Indirect (funds)	Binnen perimeter wanneer het directe investeringen betreft en buiten perimeter wanneer het indirecte investeringen (fondsen) betreft die niet door Ethias worden beheerd (wij kunnen onze code niet opleggen aan de andere beleggers)
III.2 Obligaties en andere vastrentende effecten <ul style="list-style-type: none"> • Corporate - direct • Corporate – indirect (funds) • Governments • Covered • Overige obligaties	Binnen de perimeter wanneer het directe investeringen betreft en buiten de perimeter wanneer het indirecte investeringen (fondsen) betreft die niet door Ethias worden beheerd (wij kunnen onze code niet opleggen aan de andere beleggers)
III.3 Hypothecaire leningen en hypothecaire kredieten	Buiten de perimeter omwille van hun aard
III. 4 Overige leningen	Binnen de perimeter
III.5. Deposito's bij kredietinstellingen	Binnen de perimeter: nageleefd op het niveau van de tegenpartij (uitgezonderd collateral management)
III.6 Overige (derivaten)	Binnen de perimeter: nageleefd op het niveau van het onderliggend element (voor afgeleide producten)
IV. Deposito's bij cederende ondernemingen	Buiten de perimeter omwille van hun aard

5. CRITERIA VAN ONS ETHISCH BEHEER

Twee types van criteria zijn van toepassing in het kader van ons ethisch beheer: het ene voor de aandelen en bedrijfsobligaties en het andere voor de overheidsobligaties.

5.1 AANDELEN EN BEDRIJFSOBLIGATIES

Ethias nv heeft aan Vigeo Eiris Rating¹ gevraagd om een lijst op te stellen van ondernemingen die niet in overeenstemming zijn met de 10 principes van het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties inzake de rechten van de mens, het recht op arbeid, milieu en corruptiebestrijding² en/of die betrokken zijn bij (controversiële en/of conventionele) bewapening en/of steenkool en/of tabak. Deze uitsluitingsvoorwaarden werden vertaald in de screeningscriteria van Vigeo Eiris en dit, voor hun gehele universum.

5.1.1. NAGELEEFDE ETHISCHE PRINCIPES

Als verantwoorde investeerder zal Ethias geen enkele directe investering doen in ondernemingen die, voor de **criteria geïdentificeerd in de punten 5.1.1.1., 5.1.1.2. en 5.1.1.3.** hieronder

- geconfronteerd worden met frequente en ernstige controverses voor de analyseperiode³ en
- niet op transparante wijze rapporteren over deze controverses en/of over de ingevoerde correctiemaatregelen.

Bovendien is elke investering in bewapening (punt 5.1.1.4.) alsook in steenkool (punt 5.1.1.5) en tabak (punt 5.1.1.6.) verboden.

5.1.1.1. Rechten van de mens en recht op arbeid

Naleven van de fundamentele rechten binnen de maatschappij (in zijn geheel beschouwd, m.a.w. op en buiten de werkplaats) en voorkomen van de aantasting van deze rechten

- het respect van de persoonlijke levenssfeer
- het respect van het recht op zekerheid en de veiligheid van de personen
- het respect van het eigendomsrecht
- het voorkomen van wrede, onmenselijke, ontorende behandelingen
- het voorkomen van situaties of daden van medeplichtigheid inzake de schending van de rechten van de mens

Naleven van de vakbondsvrijheid en van het recht op collectieve onderhandeling

- het recht van de werknemers om vakbondsorganisaties op te richten en zich hierbij aan te sluiten
- de vrije uitoefening van het vakbondsrecht
- het recht op aansluiting bij vakbondsorganisaties, lokale, regionale of internationale federaties en confederaties
- het respect van het stakingsrecht
- de faciliteiten toegekend voor de uitoefening van het vakbondsrecht
- de bescherming tegen inmenging of antisyndicale discriminatie
- het respect van het recht op collectieve onderhandeling
- de bevordering van het recht op collectieve onderhandeling, met name de informatie gegeven aan de vertegenwoordigers van de werknemers

1 www.vigeo-eiris.com

2 www.unglobalcompact.org/AboutTheGC/TheTenPrinciples/index.html

3 Vigeo Eiris' database dekt alle controverses van een lage of significante graad voor 24 maanden na het laatste geïdentificeerde event en voor 48 maanden voor controverses van een hoge of kritieke graad.

Non-discriminatie op de werkplaats (op het vlak van arbeidsvoorwaarden, professionele opleiding, promotie, bezoldiging en andere voordelen)

De belangrijkste geïdentificeerde discriminatiegronden zijn:

- Geslacht
- Nationaliteit, etnische afkomst, ras
- Godsdienst
- Sociale afkomst
- Politieke overtuiging
- Leeftijd
- Medische toestand
- Handicap
- Seksuele geaardheid
- Familiale verantwoordelijkheid

Eliminatie van de verboden arbeidsvormen

Afschaffing van kinderarbeid en/of afschaffing van dwangarbeid.

Verbintenissen in het voordeel van de economische en maatschappelijke ontwikkeling van het vestigingsgebied

De verbintenis van de onderneming om op duurzame wijze bij te dragen aan de economische en maatschappelijke vooruitgang van de gastgebieden door de optimalisatie van de lokale economische voordelen verbonden aan de activiteit van de onderneming: lokale investeringen, betaling van belastingen en taksen, beleid inzake promotie van de lokale werkgelegenheid, overdracht van technologieën en competenties en het rekening houden met de impact van de herstructureringen op de lokale arbeidsmarkt. Dit criterium is bijzonder relevant voor de analyse van het gedrag van ondernemingen met een grote invloed op een lokale arbeidsmarkt.

De integratie van de maatschappelijke factoren in de voorzieningsketen

De integratie door de onderneming van maatschappelijke normen in haar aankoopproces (leveranciers en onderaannemers) die in het bijzonder betrekking hebben op:

- de vrijheid van vereniging en het recht op collectieve onderhandeling
- de afschaffing van kinderarbeid
- de afschaffing van dwangarbeid
- de niet-discriminatie
- de hygiëne en de veiligheid
- de degelijkheid van de lonen
- de arbeidsuren
- ...

5.1.1.2. Milieu

De integratie door de onderneming van ecologische verbintenissen met het oog op:

- De preventie van en de controle op accidentele vervuiling, in het bijzonder bodemverontreiniging
- De bescherming van de biodiversiteit en beheer van testen op dieren
- De bescherming van watervoorraden
- De minimalisering van de ecologische gevolgen van het energieverbruik
- Het beheer van de luchtmissies
- Het afvalbeheer
- Het beheer van de lokale verontreiniging
- Het beheer van de ecologische impact van het transport
- Het beheer van de ecologische impact van het gebruik en de verwijdering van producten en diensten
- De integratie van de ecologische factoren in de voorzieningsketen met betrekking tot de productie en de distributie van het betrokken product of de betrokken dienst door de leveranciers of de onderaannemers. De integratie van de ecologische factoren in het aankoopproces dekt het geheel van de zakenrelatie met de leveranciers en de onderaannemers.

5.1.1.3. Anticorruptie

Voorkomen van elke vorm van corruptie en belangenconflict.

Zijn verboden:

- Steekpenningen,
- Geschenken en uitnodigingen,
- Afpersing,
- Fraude,
- Verduistering,
- Witwassen van geld,
- Belangenconflicten,
- Illegale financiering van politieke partijen (overeenkomstig de nationale reglementeringen).

De referentieteksten voor al deze criteria zijn afkomstig van normen, overeenkomsten en verdragen uitgegeven door de IAO, de VN, de OESO, de EU, de WHO of de UNESCO. Deze referenties worden internationaal erkend.

5.1.1.4. Bewapening

Het betreft de identificatie van de ondernemingen (alook hun dochterondernemingen/joint ventures) die betrokken zijn bij de productie of verkoop van controversiële wapens of kernbestanddelen alook van zogenaamde conventionele wapens. Vermelde types van controversiële wapens zijn verboden of worden gecontroleerd door internationale verdragen zoals de Conventie tegen antipersoonsmijnen of de Conventie tegen clustermunition, of zijn anderzijds blootgesteld aan de kritiek van stakeholders en campagnes (verarmd uranium en wapens met witte fosfor). De opgenomen controversiële wapens zijn:

- Antipersoonsmijnen
- Clustermunition
- Massavernietigingswapens :
  - » Kernwapens
  - » Chemische wapens
  - » Biologische wapens
- Wapens met niet-opspoorbare deeltjes
- Brandwapens
- Blindmakende laserwapens
- Wapens met verarmd uranium
- Wapens met witte fosfor

Ethias zal de maatschappijen die inkomsten genereren uit de productie van controversiële wapens uit haar investeringen bannen.

De categorie van niet-controversiële, of conventionele, wapens omvat bijvoorbeeld lichte en klein kaliber wapens, bommen en (niet-nucleaire) raketten, obussen, raketbommen, enz. De geïdentificeerde producenten dragen bij aan de realisatie van het wapensysteem en/of zijn platforms. Met wapensysteem wordt bijvoorbeeld verwezen naar kernkoppen, schietwapens, vuurwapens en munition. Met platforms wordt verwezen naar de voertuigen ontworpen om wapens op te stellen, zoals tanks, vliegtuigen (bijvoorbeeld bommenwerpers), schepen, enz.

Ethias zal de maatschappijen die 10% of meer van hun inkomsten uit conventionele wapens halen uit haar investeringen bannen.

5.1.1.5. Steenkool

Het gaat hier over de identificatie van ondernemingen die betrokken zijn bij de extractie van soorten steenkool die doorgaans thermische steenkool - of stoomkolen of "energiekolen" – worden genoemd omdat ze voornamelijk als brandstof voor energieproductie worden gebruikt. Deze kolen omvatten bruinkool en sub-bitumineuze kolen. Hoogovenkolen gebruikt voor de staalproductie, zoals harde steenkool of antraciet, zijn niet opgenomen. Hardere steenkolen zijn enkel opgenomen in de gevallen waarin het duidelijk is dat ze worden gebruikt als thermische kolen, d.w.z. voor energieproductie en niet voor staalproductie of andere toepassingen. Ethias zal de ondernemingen die 5% of meer van hun inkomsten genereren uit thermische steenkool uitsluiten uit haar investeringen.

5.1.1.6. Tabak

Het gaat erom de ondernemingen te identificeren die betrokken zijn bij de productie of de distributie van tabak. Dit omvat de eigendom van de tabaksplantages en de fabricage van producten op basis van tabak, inclusief de transformatie van tabaksbladeren (zoals het sorteren, het behandelen, het dorsen en het mengen), alsook de inkomsten uit de groothandel en/of kleinhandel van deze producten door de producerende maatschappij of door andere maatschappijen.

Ethias zal de maatschappijen die 10% of meer van hun inkomsten uit de productie of de distributie van tabak halen uit haar investeringen bannen.

5.2. OVERHEIDSOBLIGATIES

Voor de black list (zwarte lijst) van landen nemen wij twee begrippen in aanmerking:

- de fiscaal voordelige landen
- de minst goed genoteerde landen op basis van de ecologische, sociale en beleidsdimensies zoals bepaald door Vigeo Eiris.

5.2.1. FISCAAL VOORDELIGE LANDEN

Alle landen op de lijst van de **“landen met een voordelige fiscaliteit”** zoals bedoeld in het Wetboek Inkomstenbelasting 1992 zijn verboden. Als een land van de lijst wordt geschrapt, zal dit land niet automatisch worden toegevoegd aan de lijst van de toegelaten landen. Er zal een aanvraag moeten worden ingediend bij het Strategisch Investeringscomité overeenkomstig het investeringsbeleid van Ethias nv.

5.2.2. LANDEN DIE DE INTERNATIONALE NORMEN IN TERMEN VAN PRINCIPES VAN RECHTEN VAN DE MENS, RECHTEN VAN DE WERKNEMERS EN MILIEUCONVENTIES HET MINST RESPECTEREN

Het doel is niet te investeren in de landen die de internationaal erkende Rechten van de Mens, de Rechten van de Werknemers en Milieuconventies het minst respecteren.

Van de 176 landen opgenomen in de database **“Sovereign Sustainability Rating”** zijn het laatste kwartiel van de landen die het slechtst scoren op de volgende analysecriteria uitgesloten:

Op het vlak van de Ecologische dimensie:

- Deelname aan internationale milieuconventies (zoals het UNFCCC (klimaatverdrag), het verdrag van Parijs, het Cartagena protocol inzake bioveiligheid bij de Conventie over biodiversiteit ...)
- Mitigatie van of aanpassing aan de klimaatverandering
- Vermindering van luchtmissies
- Bescherming van waterbronnen
- Bescherming van Biodiversiteit
- Overgang naar groene groei

Op het vlak van de Sociale dimensie:

- Promotie van maatschappelijke bescherming (armoede, sociale ongelijkheid en werkloosheid)
- Promotie van opvoeding (overheidsuitgaven voor opvoeding, niveau van lager en secundair onderwijs, alfabetiseringsgraad)
- Promotie van openbare gezondheid (sterftecijfer bij kinderen en moeders), voeding, toegang tot water, HIV, malaria en tuberculose)
- Promotie van gendergelijkheid
- Infrastructuurbeheer
- Deelname aan internationale solidariteit
- Veiligheids- en beveiligingsniveau van de bevolking (misdadencijfers en deelname aan controversiële bewapening)

Op het vlak van de Beleidsdimensie:

- Het naleven, promoten en beschermen van de burgerrechten via de deelname aan Internationale Conventies over de Rechten van de Mens, Internationale Conventies over Arbeidsrechten (zoals de IAO kernconventies) en Internationale conventies over de voorkoming van discriminatie)
- Het promoten van democratie en stabiliteit (indicatoren m.b.t. de politieke vrijheid en stabiliteit, de controle van corruptie, de onafhankelijkheid van justitie, de marktregulering en de persvrijheid)

6. DESINVESTERINGSCRITERIA

Indien bij de update van de ethische investeringscode nieuwe namen verschijnen die in portefeuille worden gehouden, **zal het volgende beleid worden toegepast:**

- de aandelen zouden kunnen worden bewaard zolang de beurskoers lager is dan de aankoopprijs
- de obligaties zouden kunnen worden bewaard tot einddatum om de verplichtingen te vervullen in termen van rendement en actief/passiefbeheer («ALM: Asset and Liability Management»).

De aankoop van nieuwe posities van het betrokken effect is evenwel strikt verboden.

Rekening houdend met de bepalingen vermeld in de punten 5.1.1.1., 5.1.1.2., 5.1.1.3., 5.1.1.4., 5.1.1.5., 5.1.1.6. voor de ondernemingen en de punten 5.2.1., 5.2.2. voor de landen, vormen de twee lijsten in bijlage de lijst van verboden directe investeringen voor Ethias nv.

Deze lijst is van toepassing op 1 januari 2019 en zal op ieder moment kunnen worden herzien door Ethias nv.

BIJLAGE BIJ DE ETHISCHE INVESTERINGSCODE ETHIAS NV

LIJST VAN VERBODEN DIRECTE INVESTERINGEN

ZWARTE LIJST VAN ONDERNEMINGEN

ISIN CODE	NAAM ONDERNEMING
US0028241000	Abbott Laboratories
GB00B61D2N63	Acacia Mining
ID1000111305	Adaro Energy
US00766T1007	Aecom
US0078001056	Aerojet Rocketdyne Holdings
ROAEROACNOR5	Aerostar
ROAROBACNOR1	Aeroteh SA
CNE100000Q43	Agricultural Bank of China
NL0000235190	Airbus
CA01626P4033	Alimentation Couche-Tard
US02079K3059	Alphabet
US02209S1033	Altria Group
US0231351067	Amazon.com
GB00B1XZS820	Anglo American (UK)
ZAE000043485	AngloGold Ashanti
	Arab Organization for Industrialization
FR0011027143	Areva
IL0005870147	Aryt Industries Ltd
TRAAEELS91H2	Aselsan Elektronik Sanayi Ve Ticaret
ID1000122807	Astra International
AU000000ASB3	Austal
	Aviation Industry Corporation of China
	Avibras Indústria Aeroespacial
GB0009697037	Babcock International Group
GB0002634946	BAE Systems
IT0005218752	Banca Monte Dei Paschi Di Siena
ES0113900J37	Banco Santander
CNE1000001Z5	Bank of China
TH0148010R15	Banpu Public
CA0679011084	Barrick Gold
DE000BAY0017	Bayer
	Bechtel Group
KR7282330000	BGF retail
INE171Z01018	Bharat Dynamics Limited
INE258A01016	Bharat Earth Movers Limited (BEML)
INE263A01016	Bharat Electronics Limited
AU000000BHP4	BHP Billiton (Australia)
GB0000566504	BHP Billiton (UK)
DE0005190003	BMW
US0970231058	Boeing
GB0007980591	BP
GB0002875804	British American Tobacco
MYL416200003	British American Tobacco Malaysia
XS0989152573	Bulgarian Energy Holding
ID1000068703	Bumi Resources
US05605H1005	BWX Technologies
US1475281036	Caseys General Stores

ISIN CODE	NAAM ONDERNEMING
GB00B45C9X44	Chemring Group
US1667641005	Chevron Corporation
CND100006HP7	China Aerospace Science & Technology Corporation
CNE100000528	China Coal Energy
CNE1000002H1	China Construction Bank
CND100003805	China National Precision Machinery Import and Export Corporation
CNE1000002Q2	China North Industries (Norinco)
CNE1000002R0	China Petroleum & Chemical
FR0000053399	China Poly Group Corporation
KYG2352X1262	China Shenhua Energy
INE522F01014	China Shipbuilding Industry Corporation
US2036681086	Cnim
ES0105027009	CNNC International
US20825C1045	Coal India
US20854L1089	Cockerill Maintenance & Ingénierie
US2186811046	Community Health System
CH0012138530	Compañía de Distribución Integral Logista Holdings
DE0007100000	ConocoPhillips
FR0000121725	Consol Energy
DE0005140008	Core Mark Holding Co Inc
US25179M1036	Credit Suisse Group
PHY2088F1004	Daimler
KR7000150003	Dassault Aviation
US2641471097	Day & Zimmermann
CH0023405456	Deutsche Bank
IL0010811243	Devon Energy
US29286C1071	DMCI Holdings
IT0003132476	DMD Group
PLEURCH00011	Doosan
ZAE000084992	Ducommun
US30231G1022	Dufry
US30303M1027	Elbit Systems
US3434121022	Engility Holdings
US35671D8570	ENI
US3695501086	Eurocash
US3696041033	Exxaro Resources
US36162J1060	Exxon Mobil
JE00B4T3BW64	Facebook
CA3809564097	Fluor
MXP370841019	Freeport-McMoRan
CNE1000006R1	General Dynamics
ID1000068604	General Electric
ID1000074008	Geo Group
KR700088K015	Glencore
KR7012450003	Goldcorp
US4138751056	Grupo Mexico
US4385161066	Guangdong Orient Zirconic
BMG4639H1227	Gudang Garam
US4464131063	Hanjaya Mandala Sampoerna
KR7005381009	Hanwha
	Hanwha Techwin
	Harris
	Heliopolis Company for Chemical Industries
	Honeywell International
	Huabao International Holdings
	Huntington Ingalls Industries
	Hyundai Motor
	IMI Systems

ISIN CODE	NAAM ONDERNEMING
GB0004544929	Imperial Brands
	Indian Ordnance Factories
CNE1000003G1	Industrial and Commercial Bank of China
IL0011275471	Israel Aerospace Industries
IL0002810146	Israel Chemicals
INE154A01025	ITC
US4698141078	Jacobs Engineering Group
JP3726800000	Japan Tobacco
PLJSW0000015	Jastrzebska Spolka Weglowa
US4781601046	Johnson & Johnson
US4835481031	Kaman
KR7047810007	Korea Aerospace Industries
KR7033780008	KT&G
US5024131071	L3 Technologies
INE018A01030	Larsen & Toubro
JP3982100004	Lawson
US5253271028	Leidos Holdings
IT0003856405	Leonardo
US5398301094	Lockheed Martin
KR7023530009	Lotte Shopping
	Makina ve Kimya Endustrisi Kurumu (MKEK)
US57636Q1040	MasterCard
GB00BJ3VW957	McColls Retail Group
US5801351017	McDonald's
GB00BZ1G4322	Melrose Industries
US6153942023	Moog
US6174464486	Morgan Stanley
RU0006763570	Motovilikha Plants / Motovilikhinskiye Zavody
DE000A0D9PT0	MTU Aero Engines
	Myanmar Defence Products Industries
US6295791031	Nacco Industries
US6372151042	National Presto Industries
AU000000NHC7	New Hope Corporation
GB00BZ02MH16	NEX Group
JP3762600009	Nomura Holdings
US6668071029	Northrop Grumman
US68557N1037	Northrop Grumman Innovation Systems
	Ordtech Military Industries
US7045511000	Peabody Energy Corp.
US69331C1080	PG & E
US7181721090	Philip Morris International
US7185461040	Phillips 66
KR6103141265	Poongsan Corporation
DE000PAH0038	Porsche Automobil Holding
KR7005490008	POSCO
INE863B01011	Premier Explosives
ES0175438003	Prosegur
US74737V1061	Pyxus International Inc
US7551115071	Raytheon
DE0007030009	Rheinmetall
GB0007188757	Rio Tinto
AU000000RIO1	Rio Tinto (Australia)
US7743411016	Rockwell Collins
	Roketsan
GB00B63H8491	Rolls-Royce Holdings
	Rostec (Russian Technologies State Corporation)
GB00B03MLX29	Royal Dutch Shell
KR7003570009	S&T Dynamics

ISIN CODE	NAAM ONDERNEMING
SE0000112385	Saab
FR0000073272	Safran
KR7028260008	Samsung C & T
KR7005930003	Samsung Electronics
US8085411069	Schweitzer-Mauduit Intl
GB0007973794	Serco Group
JP3422950000	Seven & I Holdings
	Shahid Bagheri Industries
HK0363006039	Shanghai Industrial Holdings
SG1F60858221	Singapore Technologies Engineering Ltd.
NL0000817179	Sligro Food
JP3663900003	Sojitz
AU0000005320	South32
US8485741099	Spirit Aerosystems
	SPLAV State Research and Production Enterprise
ZAE000109815	Standard Bank Group (South Africa)
SE0000310336	Swedish Match
INE245A01021	Tata Power
INE081A01012	Tata Steel
PLTAURN00011	Tauron Polska Energia
XS0695144567	Temasek Holding
US8832031012	Textron
FR0000121329	Thales
US1912161007	The Coca-Cola Company
CA8911605092	Toronto-Dominion
CA89346D1078	TransAlta Corporation
US90184L1026	Twitter
	Union of Military Industries
IT0003487029	Unione di Banche Italiane
US9130171096	United Technologies
ID1000058407	United Tractors
US9134561094	Universal
BRVALEACNOR0	Vale
US92240M1080	Vector Group
INE205A01025	Vedanta Limited
GB0033277061	Vedanta Resources
DE0007664039	Volkswagen
INE711A01022	Walchandnagar Industries Limited
US9311421039	Wal-Mart Stores
AU000000SOL3	Washington H. Soul Pattinson
US9608781061	Westmoreland Coal
AU000000WHC8	Whitehaven Coal
CNE1000004Q8	Yanzhou Coal Mining
	Yugoimport SDPR

ZWARTE LIJST VAN LANDEN ENKEL VAN TOEPASSING OP DE OVERHEIDSOBLIGATIES

Abu Dhabi	India	Papoua-Nieuw-Guinea
Afghanistan	Irak	Pitcairneilanden
Ajman	Iran Islamistische Rep	Qatar
Anguilla	Jemen	Ras al Khaimah
Bahama's	Jersey	Saint-Barthelemy
Bahrein	Kaaimaneilanden	Saint Lucia
Bangladesh	Koeweit	Saint Vincent en de Grenadines
Bermuda	Libanon	Samoa (Westelijk)
Britse Maagdeneilanden	Liberia	Saoedi-Arabië
Centraal-Afrikaanse Republiek	Libisch-Arabische Jamahiriya	Sharjah
China	Maleisië	Soedan
Comoren	Marshalleilanden	Solomoneilanden
Djibouti	Mauritanië	Somalië
Dubai	Monaco	Swaziland
Eiland Man	Montenegro	Tsjaad
Equatoriaal Guinea	Myanmar (Birma)	Tonga
Eritrea	Nauru	Turkmenistan
Federatie van Micronesië	Nigeria	Turks-en Caicoseilanden
Fujairah	Oeganda	Umm al Qaiwain
Gambia	Oezbekistan	Vanuatu
Guernsey	Oman	Verenigde Arabische Emiraten
Guinea-Bissau	Pakistan	Wallis-en-Futuna
Haïti	Palau	Zuid-Soedan